

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
info

<https://konkur.info>

درس سوم : واج آرایي ، واژه آرایي

در این درس دربارهٔ **علم بدیع** گفت و گو خواهیم کرد .

بدیع دو نمود **لفظی** و **معنوی** دارد.

عواملی که **موسیقی لفظی** را پدید می آورند، **بدیع لفظی** می خوانیم.

تکرار واج و **واژه** در زبان عادی ، **پسندیده نیست**.

اما در زبان ادبی **تکرار بر جاذبه، کشش و گوشنوازی** سخن می افزاید.

شاعران و نویسندگان متون ادبی یا از **تکرار واژه** سود می برند ؛

و یا از **تکرار واج** یا **آوا** بهره می گیرند؛

یا گاهی **کل عبارت** یا **جمله** را تکرار می کنند.

با توجه به توضیحات بالا دو آرایه « **واج آرایي** » و « **واژه آرایي** » پدید می آید .

نکته :

صامت : واج های بی صدای زبان = حروف الفبای فارسی

{ (ع) - (ب) - (پ) - (ت ط) - (ث س ص) - (ج) - (چ) - (ح ه) - (خ) - (د) - (ذ ز ض ظ) - (ر) - (ژ) - (ش) - (غ ق) -
ف - ک - گ - ل - م - ن - و - ی }

توجه ۱ : حروف هم صدا در یک دسته قرار می گیرند .

توجه ۲ : در واج فقط صدا اهمیت دارد شکل نوشتاری مهم نیست .

مصوت : واج های صدا دار زبان (یا همان صداهای زبان که در سال اول ابتدایی با آن آشنا شده اید .)

مصوت کوتاه : _ _ (بَ بِ بُ)

مصوت بلند : ا ی و (با بی بو)

واج آرایبی: تکرار یک واج (صامت یا مصوت) در سخن است؛ به گونه ای که بر موسیقی و تأثیر آن بیفزاید.

باد خنک از جانب خوارزم وزان است

خیزید و خز آرید که هنگام خزان است

مصوت بلند « ا » در بیت، هفت بار تکرار شده است.

صامت « خ » در مصراع اول و دوم پنج بار و صامت « ز » در مصراع اول و دوم شش بار تکرار شده است .

تکرار آگاهانه یک مصوت در غنای موسیقی شعر مؤثر بوده و به گو شنوازی آن کمک می کند .

تکرار آگاهانه یک صامت نیز به عنوان یک عامل ایجاد کننده موسیقی لفظی در خور توجه است .

مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود

پیش از اینت بیش از این، اندیشه عشاق بود

واج آرایبی صامت « ش » پنج بار

باز دارد پیاده را ز سبیل

خوابِ نوشین بامدادِ رحیل

واج آرایبی مصوت کوتاه « _ » سه بار پشت سر هم

توجه: واج آرایبی صامت ها از مصوت ها محسوس تر است.

واژه آرایبی (تکرار) : تکرار یک واژه یا کلمه در سخن است . که بر تاثیر آهنگین سخن می افزاید .

به تکرار واژه ها (واژه آرایبی) در بیت های زیر توجه کنید.

پس هستی من ز هستی اوست تا هستم و هست، دارمش دوست ایرج میرزا

ای دریغا، ای دریغا، ای دریغ کانچنان ماهی نهان شد زیر میغ مولوی

با من بودی، منت نمی دانستم تا من بودی، منت نمی دانستم فیض کاشانی
رفتم چه من ار میان، تو را دانستم با من بودی، منت نمی دانستم

ما را سری است با تو، که گر خلق روزگار دشمن شوند و سربرود، هم بر آن سریم سعدی

توجه: آنچه در تکرار اهمّیت دارد، جنبه موسیقایی و آوایی سخن است نه شکل نوشتاری واژگان.

سوال های متن درس سوم (واج آرایبی، واژه آرایبی)

۱- انواع بدیع را نام ببرید.

پاسخ: بدیع لفظی و بدیع معنوی

۲- بدیع لفظی چیست؟

پاسخ: عواملی که موسیقی لفظی را پدید می آورند بدیع لفظی است.

۳- تکرار واج و واژه را در زبان عادی و ادبی مقایسه کنید.

پاسخ: در زبان عادی پسندیده نیست. اما در زبان ادبی تکرار بر جاذبه و گوش نوازی سخن می افزاید.

۴- چگونه شاعران و نویسندگان از تکرار بهره می گیرند؟

پاسخ: تکرار در واژه، واج یا آوا، کل عبارت یا جمله

۵- واج آرایبی را با ذکر مثال تعریف کنید.

پاسخ: واج آرایبی تکرار یک واج (صامت یا مصوّت) در سخن است که بر موسیقی و تاثیر آن بیفزاید.

۶- در بیت زیر تکرار کدام واج ها بر موسیقی کلام افزوده است؟

خیزید و خز آید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است

پاسخ: مصوت بلند « ا » ۷ بار / صامت « خ » ۵ بار / صامت « ز » ۶ بار

۷- در بیت زیر تکرار کدام واج ها بر موسیقی کلام افزوده است؟

پیش از اینت بیش از این اندیشه عشاق بود مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود

پاسخ: صامت « ش » ۵ بار / مصوّت « ی » ۶ بار

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
info

<https://konkur.info>